

Beschrijving van de module

Agressie Regulatie op Maat

Doel en doelgroep

De training Agressie Regulatie op Maat (AR op maat) richt zich op het verminderen van agressief en gewelddadig gedrag.

AR op Maat is bedoeld voor jongens en meisjes van 12 - 24 jaar met ernstige agressieproblematiek en een matig, middelhoog of hoog recidiverisico. Het agressieve gedrag wordt in stand gehouden of verergerd door een aantal factoren. Het gaat veelal om een tekort aan copingvaardigheden, geringe executieve functies, beperkte vaardigheden voor het adequaat hanteren van conflicten, een tekort aan probleemoplossende vaardigheden en/of vervormende cognities.

De agressie is veelal onderdeel van psychosociale en/of psychiatrische problematiek. Ook is er een aangepaste module beschikbaar voor jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB).

De module wordt ingezet als onderdeel van integrale behandeling. Dat betekent dat de jongere naast deze module ook gebruikt maakt van een andere module van Jeugdhulp Friesland, zowel een module met verblijf als een ambulante module

Jeugdhulp Friesland biedt specialistische jeugdzorg op het gebied van opgroei- en opvoedingsproblemen, in de leeftijdscategorie 0 t/m 18 (met een uitloop tot 23) jaar. Jeugdigen uit alle culturen en hun ouders/opvoeders kunnen een beroep doen op Jeugdhulp Friesland, veelal als de normale ontwikkeling van de jeugdige wordt belemmerd. Mogelijk is sprake van psychosociale problemen, psychiatrische problemen, gezinsgerelateerde problemen, psychische problemen, verslavingsproblemen, gedragsproblemen of een combinatie daarvan. Jeugdigen met een psychiatrische, zintuiglijke, lichamelijke en/of verstandelijke beperking die redelijk sociaal redzaam zijn, worden ook behandeld en/of opgevangen, als dit past binnen de behandelprogramma's en mogelijkheden van Jeugdhulp Friesland. We nemen ook jeugdigen op met een civielrechtelijke maatregel. In specifieke situaties worden jeugdigen met een strafrechtelijke maatregel behandeld (gedragsbeïnvloedende maatregel).

Wanneer jongeren de leeftijd van 18 jaar (bijna) bereiken gedurende de inzet van de module AR op maat kan gebruik worden gemaakt van het model Soepele overgang 18-/18+.

Opbouw en duur van de module

De training AR op Maat is opgebouwd uit verschillende onderdelen. De eerste module richt zich vooral op de motivatie van de jongere en het verkrijgen van steun. Vervolgens worden de praktijkvoorbeelden vanuit de verschillende leefgebieden erbij betrokken, zodat de interactie tussen de jongere en de leefomgeving kan verbeteren. Daarnaast wordt getraind hoe de jongere zichzelf kan beheersen door invloed te hebben op zijn denken en door assertief te reageren. Verder wordt er gewerkt met het verminderen van stress en boosheid, het leren beheersen van impulsen, waarnemen en interpreteren, conflicthantering en emoties de baas zijn.

Per module ontvangt de jongere een werkboek waarmee gewerkt wordt. Wanneer een module positief is afgerond, ontvangt de jongere een certificaat. Er wordt gewerkt met rollenspellen, filmmateriaal en huiswerkopdrachten. Ook wordt er gebruik gemaakt van een VR-bril, om zo de jongeren meer interactief te laten deelnemen. Iedere sessie wordt gestart en afgesloten op dezelfde manier.

De training wordt tweemaal per week gegeven, met daarbij het uitgangspunt dat de training één uur per trainingsbijeenkomst duurt. Dit kan zowel individueel of groepsgewijs. De groepstraining bestaat uit gemiddeld 16 sessies. Aanvullend kan er aan het eind van het traject gekeken worden of verlenging wenselijk is.

Algemeen Handelingskader

Heeft een kind onze zorg en behandeling nodig, dan bieden we dit zoveel mogelijk in de eigen omgeving van kind en gezin. Dichtbij het gewone leven. Jeugdhulp Friesland werkt volgens de systematiek van 5x gezin, waarbij een volgende stap pas plaatsvindt, als de vorige niet haalbaar is:

1. Thuis
2. Netwerkleeggezin
3. Bestandspleeggezin
4. Bestandspleeggezin met extra ondersteuning
5. Gezinshuis

We richten ons altijd op herstel van de normale positieve ontwikkeling van de jeugdige. Behandeling en zorg begint met goede observatie en diagnostiek, heldere formulering van de problematiek én de mogelijkheden van “het systeem” rond het kind. Behandelen wordt door Jeugdhulp Friesland gezien als een proces van hypothesetoetsend of handelingsgericht werken: voordoen, samen doen en laten doen. Gedurende de behandeling zijn we erop gericht dat de jeugdige/ het gezin weer zelfstandig verder kan. Wanneer kinderen (tijdelijk) niet meer thuis kunnen wonen, focussen we op zorgen voor, waarbij (terugkeer naar) wonen in een gezin het hoogste doel blijft. Onze behandeling en zorg zijn altijd dialooggestuurd, oplossingsgericht, systeemgericht, resultaatgericht en competentiegericht).

Specifiek Handelingskader

De module AR op Maat wordt in de Richtlijn Ernstige Gedragsproblemen (NJI) genoemd als waardevolle inzet bij agressieregulatieproblemen. Gedurende het behandeltraject zijn de uitgangspunten van Handelingsgerichte Diagnostiek leidend.

De interventie maakt gebruik van een cognitieve gedragsmatige aanpak met dramatherapeutische technieken en aangepaste mindfulness oefeningen, waarbij continu aandacht is voor het motiveren en het vergroten van het geloof in eigen kunnen om zo de leerbaarheid te vergroten. De interventie bestaat uit individuele en groepsmodules. Er zitten componenten in van CGT (gedachten uitdagen). Tevens wordt er aandacht besteed aan het mentaliseren.

AR op Maat sluit goed aan bij de wetenschappelijk inzichten van dit moment; het wordt steeds duidelijker dat er bij (zeer) agressieve jongeren sprake is van een gebrek aan zelfregulatie (onderdeel van executieve functies). Deze zogenaamde executieve functies – controlefuncties van de hersenen – vallen te trainen. Juist op dat gebied heeft AR op Maat veel mogelijkheden in de vorm van verschillende modules gericht op stressreductie, impulscontrole, beheersingsvaardigheden en emotieregulatie. Zoals beschreven wordt het programma zeer op maat geboden, de module geeft ook deze vrijheid. Dit is passend bij het uitgangspunt Handelingsgerichte Diagnostiek.

AR op Maat is passend binnen het behandelklimaat van Behandeling met verblijf, waar schematherapeutisch werken en NVR centraal staat. Een jongere leert bij het schematherapeutisch zijn coping herkennen, dit kan boosheid zijn. Vervolgens kan een jongere AR op Maat volgen om een ander copingmechanisme aan te leren. Daarnaast sluit NVR aan bij de benaderwijze van jongeren met gedragsproblemen. Niet op alle ongewenste gedragingen wordt geïntervenieerd. Dit is voor de jongeren met ernstige gedragsproblemen van groot belang, omdat zij al vele negatieve ervaringen hebben waardoor zij een negatief wereldbeeld hebben ontwikkeld.

Bewaking van Kwaliteit en Veiligheid

De kwaliteit van de module wordt onder andere bewaakt aan de hand van de resultaten uit de prestatie-indicatoren: doelrealisatie, cliënttevredenheid, reden beëindiging hulp en afname ernst problematiek. Jeugdhulp Friesland stelt de cliënt centraal en werkt continu aan het verbeteren van de hulpverlening. Hiermee voldoet zij aan de kwaliteitsnormen HKZ.

In het algemeen [kwaliteitsstatuut](#) van Jeugdhulp Friesland is beschreven op welke manier de integrale hulpverlening voor de cliënt is georganiseerd. De taken, verantwoordelijkheden,

bevoegdheden en onderlinge verhoudingen zijn daarin zodanig beschreven dat de autonomie en regie van de jeugdige en zijn/haar systeem zoveel mogelijk wordt gestimuleerd en de kwaliteiten en doelmatigheid van de hulpverlening inzichtelijk en toetsbaar zijn. Indien meerdere professionals als behandelaren/hulpverleners betrokken zijn, voert de regiebehandelaar de regie over het hulpverleningsproces en is eerste aanspreekpunt.

Intervisie is een vanzelfsprekend onderdeel om de professionele verantwoordelijkheid, autonomie en vakbekwaamheid van hulpverleners op peil te houden zoals vastgelegd in het kwaliteitsstatuut van Jeugdhulp Friesland.

De trainers zijn opgeleid en gecertificeerd door De Waag. Door het volgen van intervisie en boostersessies houden zij hun eigen deskundigheid en de kwaliteit van de training op peil.

Onderzoek en Effectiviteit

De module AR op Maat is opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut met een beoordeling Effectief volgens goede aanwijzingen.

Er heeft een evaluatieonderzoek naar de effecten van AR op Maat in een Justitiële Jeugdinstelling plaatsgevonden (quasi-experimenteel). De resultaten wezen uit dat de experimentele groep vergeleken met de controlegroep bij eindmeting een significante verbetering liet zien op recidiverisico, agressief gedrag (waaronder aantal geregistreerde incidenten), copingvaardigheden, responsiviteit en cognitieve vervormingen (met uitzondering van negatieve attitude). De daadwerkelijke geweldsrecidive verminderde significant bij geweldsdelicten na twee en drie jaar.

Betrokken disciplines

Tijdens deze module zijn de volgende disciplines betrokken:

- Gecertificeerd Jeugdzorgwerker C
- Zorgcoördinator
- Regiebehandelaar

Gerelateerde documenten

De interventie bestaat uit diversie handleidingen, zoals een theoretische handleiding, een programma- en managementhandleiding voor de behandelaar en managers van een instelling. Verder is de inhoud van het programma voor de jongere en de behandelaar nauwkeurig beschreven in elf standaard en optionele modules. Daarnaast bestaat er een opleidingshandleiding.